

Ezen lapok hétfőt kivéve naponta jelennek meg. Előfizetési ár félre Pozsonyban és Pesten helyben boríték nélkül 7 ft, postán borítékban hetenként kétszer küldve 8 ft 24 kr, hatszor küldve 9 ft 12 kr. p. p. A hirdetések minden négyzet hüvelyk méretű soraért vagy ennek helyéért 5 p. kr., a kettős sorért pedig 10 p. kr. fizetnek.

Szombat

853.

Junius 3. 1848.

Előfizethetl Poszonyban kiadó-hivatalban, ventur-utcai Zierer-házban 114. szám alatt földszint, és Pesten hatvani-utcai Horváth-házban 583d. szám alatt földszint és minden kir. postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba és külföldre menendő példányok csak a becsi császári királyi főpostahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

Nemzetiségek és osztályok közt! béke! Monarchia! Alkotmányos szabadság, rend, törvényesség!

TARTALOM. Ministeri rendelet. Tul a Dráván és tul a királyhágón, vagy béke-e avagy háború? — A pesti takarékpénztár legújabb szabálymódosításai. — Nógrád. — Szabolcsbél. — Nyiregyháza. — Hirtűzér. — Ausztria. — Németország. — Olaszország. — Franciaország. — Spanyolország. — Anglia. — Nyilt tér mindenkinék. Még valami a coelibatusról. — Hirdetések. — Status-és iparpapírok árka. a börzén.

A földművelés-, ipar- és kereskedési ministertől.

Valamint a nemzeti gazdaság minden ágaiban, úgy a kereskedés ügyében is csak úgy remélhető a kelendő siker, ha az illető minister folytonos egybeköttetésbe teheti magát szakbeli értelmességekkel.

E czélnek elérésére, a kereskedést illetőleg, szükségesnek találtattok kereskedői kamarák felállítását.

E kamaráknak mikinti életbeléptetésére, alapszabályainak kidolgozására egy bizottmány alakítása rendelkezett, mellynek ezenfelül addig is, míg a nevezett kamarák létrejönnek, hivatása lesz, részint a kereskedési minister által elébe terjesztendő kérdésekre véleményt adni, részint pedig oly tervezet- s javaslatokat készíteni, mellyek kereskedésünk fejlesztésére s virágoztatására irányozvák.

Az említett bizottmány elnökletével Valero A. bizottott meg, többi tagjaival szinte oly férfiak fognak kinevezetenni, kiknek szakbeli képzettségére a telmerülő fontos kérdések megoldásában biztosan lehet támaszkodni.

Tul a Dráván és tul a királyhágón, vagy béke-e avagy háború?

II.

Ha a horvátok mint álmunkban boszorkány nehezdedtek ránk magyarokra, az erdélyi oláhság még sokkal inkább. Erdélyi kollégáinknak hangjában darab idő óta a rémület és kétségbeesés kezdett rezgenni, kik minél jobban féltek, annál erősebben kiáltottak, gyanúsítottak, ijesztgettek, hogy magoknak bátorságot csináljanak. Es ha erdélyi honfitársakat kérdeztünk meg a dolgok állapotja iránt, tőlük még kevesebb vigasztalót hallottunk. Szerintök az oláhok már foglalták el a földesurak birtokait, s mint jogszerű, ősi tulajdonosai Erdélynek tettelegesen igtatták be magokat annak birtokába. Nem esuda, hogy megrémült honfitársuk „feltétlen” uniót kibáltak, mint azon bivűs formulát, melly egyedül mentheti meg a ros szellem üldözésétől s egyedül lesz képes nekik visszafoglalni az új dákok által meghódított Erdélyt. Magunk is már nem csekély aggodalommal kezdetünk volt esni és csupán egy reményhorgonyunk volt: nemes székely atyánkfiai és az ő soha meg nem tagadott vitéségük. — Azért hát nagy várakozással voltunk a balázsfalvi május 15diki oláh nemzeti gyűlés iránt. Az E. Híradó vegre meghozta róla terjedelmes tudósítását: kivagyunk vegre elégtve és hál Istennek, megis nyugtatva. — A közlő, ki gyanakodásteli képzeldésében, már előre legalább 60,000 oláhot látott összegyűlvén „en assemblée constituante”, kik stante pede kikiáltandják az új Daciát, némileg zavarban látszik lenni azon, hogy mit gáncsoljon abban, a mit látott és hallott. Aggodalmasan beszéli el, hogy az oláh papi gyűlés — mellyen azonban mégis mintegy 15,000 ember volt jelen s tehát igen csekély töredéke pap — magát „nemzeti-nek” nevezte; hogy egy régebben hivatalból elmozdított tanár a „szabadság-, egyenlőség- és testvériség”-ről, meg az oláh jobbágyoknak ezen evangéliummal ellenkező állapotáról beszélt s kérdéseire a tömeg mindig helyeslőleg válaszolt; szánandó ügyetlenséggel pecsovicsozza azokat a magyarokat, kik a gyűlés tanácskozásában részt vettek és multjokat hányja szemökre, a mivel őket, természetesen, a magyar ügy barátává nem teszi, s pedig erre kellett volna törekedni; aggódik, hogy a jelenlevő katonaság, kivéve a székelységet — a többi alkalmasint oláh volt — a nép üdvözletét viszonyozta s a jelen volt tábornok a gyűlés kívánságára sálvékat lövetett, mikor a nép imájában a császár neve fordult elé, s hogy a gyűlés a végzéseket minden pontjaira is ezt követelte sat.

Ha az E. H. tudósítója aggódik, mi valóban csak örvendeni tudunk a balázsfalvi gyűlésnek egész folyamán: meg vagyunk lepetve annak törvényes szellemén, békes hangulatán s az oláh nép felsőbbégség iránti engedelmességgel több honfitársit tisztelő, barátságos hajlandóságán.

Ott hol egy századok óta jobbágyi állapotban élt nép, egyszerre hullva érezvén tagjairól minden nyugót, ezenként összeseregél, hogy szabadságának első ünnepeit megülje; s a helyett, hogy azok iránt, kiket előbb urai gyanánt tisztelt, félt, vagy gyűlölt, nemhogy bosszús kitérősekre fakadna, hanem azon eskübe, mellyet a császár hűségére teszen le, a hazai más nemzetek jogainak kímélését is befoglalja, semmi kicsapongásra nem vete-medik, a kormány magyar biztosait tisztelő éjjenekkel fogadja, petitiót készít, mellynek úgy szólván minden pontjai előre teljesítve vannak a magyarországi új törvé-

nyek által, s annak ő felsége s az országgyűlés elébe terjesztését igényli s ezzel csendesen széteszlik, azon ígérettel, hogy a földesurak iránti tartozásait mind addig teljesítendik, míg a törvény alólok felnem oldozandja: ott mondom, forradalmi, hazaárulási és minden törvény és história által szentesített viszonyokat felforgató törekvéseket látni csak a félelem által meghomályosított szem képes; mi loyaltásnál és a legdicsegetesebb méltányosság-nál egyebet nem tudunk észrevenni.

Furcsa! ti megijedtek, hogy egy különben is sérelmes oláh tanár „szabadság, egyenlőség és testvériség”-ről beszél rokonainak s persvadeálja őket ezen szent igékhez ragaszkodni, mutogatván nekik, hogy eddig csak szolgák voltak. De hát nem ti voltatok első, kik a Pestről Paris után kapott jelszótát utánmondottátok; a központi éretlenségeket majmolva hirdették, hogy eddig csak rab-szolgák voltunk s ezután leszünk csak szabadok? Az oláhnak alkalmasint több oka lett volna zajt ütni a ti szájak-tokban éretlen és helytelen igékkel, s lám mégis ők a higgadtak, a mérsékelték! Petitióikban is mi van, a min meglehetne különösen ütközni? semmi. Nincs benne semmi, a mit kölcsönös felvilágosítás útján el ne lehetni igazítani. Az oláhok kebléte nagy nyermények érzetében inkább öröm mint régi bosszú dagasztja. Alkalmaunk volt erről meggyőződni magokkal a bécsbe menő küldöttség néhány tagjaival történt értekezésünk által. Az ő kívánságai nem mennek a világra is oly messze, hogy Erdély alkotmányának história alappja felfordulhatna. Az ő alkotmányos nemzetiségük, mint a küldöttség commentárjaiból megérthettük, csak annyit tesz: hogy oláhot is lehessen országgyűlési követnek választani, a mit kétségbe senki sem fog hozni: hogy a tisztviselők és hatóságok a népnek oláhnyelven benyújtandó folyamodásait is elfogadják, mi eddig nem történt és a miért méltán panaszkodhattak. De az eszök ágában sincs, hogy a kormány vagy az országgyűlés nyelve, egy szóval a diplomatikus nyelv, más lehessen mint a magyar. A magyarországi unio ellen sem tapasztaltuk semmi ellenszenvüket, sőt, mivel a küldöttségnek egyik tagja épen azon sz. somlyai lelkész, ki a balázsfalvi gyűlésen oly buzgón beszélt mellette, épen rokonszenvükre lehet számítanunk. A különféle császári zászlókat ephemer üneményeknek tartjuk. A nép azok-ról nem sokat tart s mi teljesen megnyugosunk a nagy-szebeni oláh püspöknek körlevelében*). Csak a petitió második pontjára nézve van aggodalmunk, mellyben az oláh egyházat külön és független egyházzá akarják alkotni. Ez ellen sem volna semmi kifogásunk, ha az egyesülés inkább az unitus cultus mint a disunitusba menne foganatba. Mert, hogy őszintén megvalljuk, magyar nemzeti érdekeinknek ez jobban megfelelne. Mindenesetre transactióra kellene lépni, melly később bennünket ne fenyegetne.

Röviden. Mi megnyugvást találunk az oláh nép békes indulatában. A szászok is, hisszük, visszajönnek saját-alatos baklövésüktől, mellyekre tulságos aggodalmaik vezették.

*) Ime ezen nevezetes oklevél. Krisztusban kedves fiaim! Minthogy híveink közül sokan tudni akarják az én főpásztori tanácsomat, őket érdeklő dolgairól, ezennel mindenkélt bizonyossá teszem minden Krisztusban szeretett fiaimat, hogy felséges fejedelmünk *) Ferdinánd kegy. kir. leiratot méltozottan kegyelmesen a Kolozsvárt folyó év és hó 20 napján tartandó országgyűlésre küldeni, miszerint a jobbágy-ság és urbéri viszonyok megszüntetése és eltörlése iránt törvény hozassék, ő felsége által megerősítették, és teljesedésbe vétessek. Minthogy minden előjáróitok és földesuraitok hasonlóképp atyailag kívánják, hogy a ti sorsotok s papjainké megjobbítsassék, részemről, arra oktatlak titeket főpásztorilag: hogy ezután is legyetek mint eddig isteni félelemmel, fejedelmünkhez hívek, tisztelettel s engedelmességgel világi előjáróitokhoz. Tudjátok meg, hogy a szegénység terhei nem sokára megkönnyebbíttetnek, de csak az az egy szükség, hogy mindaddig legyetek engedelmesek a ti földesuraitoknak, valamit törvény útján megkönnyebbíttetik sorsotok.

Ezt Krisztusban szeretett fiaim annyival nagyobb készséggel teljesítsétek, mennyivel inkább önmagatok látjátok, hogy földesuraitok kívánják boldogságotokat. Es így ha meghallgatjátok s teljesítenditek tanácsomat, tudjátok meg, hogy gyermekeitek, unokáitok, s minden maifadékatok áldani fognak titeket sirhalmaitokban. Végül mindnyájatokra, nagyok s kicsinyekre főpásztori áldásomat mondván esedezvén boldogságotokért a mi atyánkhöz, ki vagyon a mennyekben, maradjatok mindnyájotoknak, Balázsfalván május 15. 1848. Jótakarója S a g u n a A n d r á s, s. k. püspök.

*) Körlevelém eredeti oláh szövegében felséges fejedelmünk Imperatornak nevezem azért, mivel az oláh nyelvben ezen kifejezést használja mindenki, sőt magok a törvényhatóságok is. Ennélfogva minden polgártársamat kérem, hogy e részben többé ne kárhoztasson, s ne vegye rész neven tőlem, hogy ha én szeretett fejedelmünket jóvendőre is oláhu Imperatornak fogom nevezni híveim előtt. — S a g u n a.

Csak ti hazafiak ott Kolozsváron, ne beszéljétek ti is mindig háborúról, ne ijesztgessetek, ne fenyegetsetek, ne remegjétek, egy szóval: ne tulságoskodjatok. Ne kövessétek ezt a Pestről kapott példát, melly ha nem is szült minden zavart az országban, de bizonyosan táplálékot adott azoknak; a forradalom harsogtatása által jelt adott arra a külön népfajok bujtogatásának; az utcai demonstratiók és zavargások által összeütközésbe hozta a katonaságot a közüggyel s azt, mint nyilatkozásaiából láthatjátok, csaknem ellenséges szakadásra kényszerítette; melly végre addig úzi gondolatlanságait, éretlenségeit, melly az embereknek, a pártoknak minden hozzátetele nélkül, csupán a dolgok természetének megerősítése, mindenek tulhajtása által, önkényesen fog bekövetkezni. Majd aztán kiáltani fognak a reactio ellen, ők, a kik azt felidéztek. Mert hiszen minden tulság a reactio malmára hajtja a vizet. S aztán mi következik a reactio után? az Isten tudja. A felelet terhe mindenesetre a gondolatlanok, a tulhajtókra nehezül. De ha ez őket porrá zúzná is, mi volna ez a haza veszedelméhez képest!

A pesti takarékpénztár legújabb szabálymódosításai.

Ambár ezen intézet körüli (régebbi) észrevéteinket a tapasztalás nagyon is helyesli, mert azok nyomán lényeges változtatások tettek életbe, mellyeket e lapok 800. számában felszólaló „a pesti takarékpénztár-egyesületnek egyik tagján” kívül aligha valaki fájlalni fog; még is tetszett az érintett tagnak nézeteinket helyteleneknek mondani, sőt furcsa „felvilágosítás”-ának elején azt fogni ránk: hogy mi „a pesti takarékpénztár némely rendszabálya ellen emeltük volna szavunkat a közönség nevében.”

Ezt mi egyáltalában nem tehetjük, mert minden újabb cikkekünk dícsérőleg szólnak a mostan behozott rendszabályok mellett, minthogy azok nézeteinkkel teljesen összeválnak; de különösen sem tettük volna, mert épen e pillanatban az ilyen intézetek ellen működni ugyancsak senkinek nem lehet szándoka, annál inkább nekünk nem, kik szinte a pesti takarékpénztárnak érdekeltjei közé tartozunk. Elle ne tehát inkább a bennünket helytelenítő tag emelt szót, ki egy újabb határozat ellen nyilatkozik és kiaz anyagi keresetet a lelkesedésnek oly annyira teszi elébe, hogy igazságtalanságot lát abban: ha valaki nem vitte pénzét a takarékpénztárba a holnap elején, hogy a takarékpénztár, noha nem fizetett tőle semmi kamatot, vele a többi szerzeményeit öregbíthesse. Már kérem így csakugyan a lelkesedést veszi igénybe a tag ur, és pedig a betevő részéről; ha pedig, mint a tag ur maga mondja „puszta lelkesedéssel anyagi életet nem lehet táplálni”, minden esetre tulságos követelés, ha az anyagi élet feltételei az intézet javára megkívántatnak, a betevőknek pedig csak a lelkesedés marad.

Ha, mit magunk sem tagadunk, szükséges, hogy az intézet kezelésére mindig elég kész pénz heverjen: akkor csakugyan impracticus nézet ezen lényeges kelleket a lelkesedéstől feltételezni, azaz, akarni, hogy azért hozzon pénzt a takarékpénztárba, mellytől kamat nem jár, hogy csak az egyesület iránt igazságtalannak ne latszassék valaki.

A mi pedig azt illeti, hogy már azért is kell oda vinni a pénzt, vagy még azért fizetni is, hogy az intézetben biztos helyen őriztetik a pénz: erre azt kell megjegyeznünk, hogy azok kedvezért a takarékpénztár épen nem állítottatt fel; ha pedig más a hivatása ezen intézeteknek, mit a tag ur nem igen látszik feltenni: ahhoz ezen főhivatás és czél szerint kell idomítani a szabályokat, mi az újabb módosítások által történt is, nem pedig oly mellékes czélok szerint, mint a gazdagok tőkéjének őriztetése; mellyekre nézve minden joggal másképen lehet intézkedni és intékednek is, minthogy ezeknek a kamatja is tetemesen csekélyebb.

Ismételjük tehát, hogy igen czélszerűen módosított azon szabály, melly szerint most legfeljebb kétheti kamat nem jár a betélelektől, mellyek ezeltől egy egész hónap át nem kamatoztak; és ha ennek folytában aggodalomra látott okot a tag ur, vagy ollyas valamit, min az egyesületnek örvendeni épen nincs oka: ez csak onnan származhatott, hogy olly valamit, mit csak a mostani pénzügyviszonyok és a kellemetlen körülmények hoztak magokkal, ezen nemcsak ártatlan de igen ildomos módosításnak tulajdonít, és sokkal súlyosabban nehezülne ezen körülmények az intézetre, ha ezen módosítás előbb életbe nem lepett volna.

Innen világos, hogy mi inkább átlátjuk az intézet érdekét, mint a tag ur, ki azzal rótt meg bennünket, hogy mi a becsületes keresetet támadánk meg. Mi ugyan még nem hallottuk soha, hogy a takarékpénztárak a vagyonos alapítókra nézve, a „kereseti módok” közé

számítottak volna; de ha ez állana is, és az újabb módosítás következtében nemcsak a hónap végén, de egyformán a hó közepén is fog pénz letétni, a becsületes kereset az által hogy szenvedhetne csorbát, mi egyáltalában át nem láthatjuk.

Ha a tag ur csak becsületes keresetet akar, akkor az 5° éves kamatozása a betételeknek még kevésbé lesz inyére, amár ennek igazsága kétség kívüli, mely mellett mi már több évek óta apostolkodunk. Alig is volt kinyomatva utolsó e tárgy feletti cikkünk, igazolták ebből nézetünket az újabb parisi események, hol, mit mi sem demócrata sem republikanus elvektől vezetettve, hanem egyedül az igazságnak hódolva vittattunk, az ideiglenes kormány hatalmas dictatorsága rá parancsolta a taksarokpénztárakra, hogy t. i. a szegény osztályúaknak, azaz a kisebb összeget betevőknek 5° tet kell fizetni.

Hasonlóképen czélszerűségét itt el kell ismernünk azon szabálymódosításnak, mely szerint:

„Folyó évi márczius 15° napjától fogva, nyitva áll az intézet mind betételre mind kivételre, vasár és ünnepnapokat kivéve, minden nap reggeli 9 órától délutáni 1 óráig.”

Ezen módosításnak a közönség leginkább örülhet, mert ha életbe nem lép, és a mult hetekbeni tolokodás megtörtént volna, mikor még csak csütörtökön és pénteken lehetett kivenni a betételeket: akkor ugyancsak szomorúan bebizonyult volna azon kényelemszülte rendszabálynak roppant czélszerűsége: mert emberhalál nélkül aligha multak volna el azon napok, melyeken még az időrendes folyamánál is elég elégtelenség- és zugásnak tanúi valánk, mint azt annak idejében ki is nyilatkoztattuk.

Midőn az intézet így dicséretesen engedett a közönség ebbeli kívánatának: még arra kell figyelmeztetni az illetőket az „egyenlőség ez arany korszakában,” hogy rendén volna az ellenőri irodában minden protectiót megszüntetni, kivált ha a szolgáló kegyeskedik némelyeket előbb expedálni és a többieket ignorálni. Minap három (hármán) eddig ugyancsak mindenki várhatna) ültünk jó sokáig székeinken, míg az előttünk jötték ügyei elintéztettek; egyszerre bejön egy ismerős, ki látván, hogy azonnal ki nem elégíthető, ismét el akar távozni. Azonban az urak visszatartják, a szolgálót elveszi könyvét, és a rendet, a számot, bennünket, semminek sem tartván, előlegesen felüti annak számát és stante pede expedálja; mi hármán meg csendesen ezen önkény fölött bámulva, tovább is ülve maradtunk, így betyelyesedvén hogy az első az utolsó és az utolsó az első lett.

Illyen önkényes kivételes praerentia a többiekre néve nyilvános megvetés, megvetésre pedig senki sem jogosította fel a hivatalnokokat, kik a rendszabály fölébe nem emelkedhetnek. Minek adatnak számok a felek kezébe, ha nem ezek, hanem a hivatalnok önkénye határoz? Önkény Pest megye házában! most mikor mindenütt egyenlőséget emlegetnek!! Nem felséges satyra ez??

Nógrád. Jelenkorunk jelgójének utolsója: testvériség, Nógrádban a politikában bizony még most is csak irott malaszt. A volt pártokat az még most sem olvasztá össze. Lehető ugyan már néhányszor hallani, hogy szünjenek meg a pártok, legyünk egyek; de ez csak mondva volt. Az élet ellenkezőt bizonyít. Halljuk, mi történt. Első alispánunk és még néhány tisztviselőnk eltávoztával részint halálával néhány hivatal bevala töltendő. E végre május 22-én gyűlt össze a képviselői bizottság — melynek alakításában a főbíráknak, kik a bizottság tagjainak neveit hirtelen sebességgel egy ívről leolvasták, egy kevéssé több figyelmet kellett volna fordítaniok a megye népességére és a nép érdekeire — és a bizottságnyal számos polgár. Előre vala látható, hogy a megüresült első alispáni hivatalra az eddigi másod alispán fog előmozdítani; a másod alispánságra pedig Horváth Elek főbíró fogja a közbizodalom emelni. Tehát leginkább csak az ekint megüresülő főbírói szék jöhetne kérdésre. De ki helyettesek most abba? A volt ellenzéki párt, melyről azt hittük, hogy az ismeretes januáriusi megrohanások után szegyenletében már élni megszűnt, működésének itt ismét tért nyitni látván, május 21-én titkos konferenciát tartott. Uram a nyilvánosság eme korszakában titkos konferenciát a nyilvánosság embeirel egy kamarás ur elnökelete alatt, ki még mindig örül annak, hogy amaz ellenzéki pártnak vezére, vagy igazat mondva, a mindenben olly könnyen túlaradozó ifjak bókjaiban és sujtásos toasztjaiban magának annyira tetsző, de még saját embereitől is ott, hol nem látja, kinevetett eszköze lehet. A titkos konferencia tárgya volt: mikint lehetne az egyik főbírói kijelöltet, a jelenleg alszolgabíró, ki már majd mintegy 20 esztendőig szolgálja a megyét, és mint fáradhatlan szorgalmú tisztviselő és igazságos bíró a köztisztviselést magának kivívva, megdönteni, és a majd megüresülő főbírói székre az egyik aljegyzőt emelni, ki alig 3 évtől szolgálhatja a megyét, de kitűnő korteskolomposi ügyességgel bír. Az öszeszólalás, együtttartás, valamint közönségesen máskor sem, úgy ez esetben sem téveszté el hatását. Mert más nap május 22-kén, miután Károlyi János volt első alispánunk hivataláról leköszönése elolvasztatott, és érdemeinek elismerése a jegyzőkönyvbeiktattatni elhatározottat, alispánokká lettek közfőkialtással: Sréter László eddig másod alispán és Horváth Elek főbíró; ennek helyében pedig kétszeres titkos szavazás után, miután az első szavazáskor három levén a kijelölt, általános szavazattöbbséget senki sem nyert, mert nem tudni miért? általános szavazattöbbség kívántatott: Pró-

nay József volt aljegyző, Somoskőy alszolgabíró ellen 16 szótöbbséggel. A főbírói hivatal jelen súlyos időkben fontos állás. Teljes erőmegfeszítést igényel az most. Ezt várja most megválasztottjától a megye, ezt a haza, és pedig a felelősség terhe alatt. — Jegyzésül még csak azt: Nógrádban a luth. vallásúak népessége úgy áll a katolikusokéhoz, mint 1: 35—40. És mégis négy főbíráink közt csak egy katolikus van. Majd olly arány vehető észre a többi hivatalokban is.

Másnap folytattak a választások még néhány alszolgabírói és esküdti hivatalokra. — Ugyanakkor szőnyegre jött a legújabb nádori és ministeri proclamatio, mely minket fölséges királyunk Bécsből eltávozásáról és az ilir mozgalmakról tudósítván, honfi áldozatokra szólít föl. Nógrád 40,000 pfgó fttal kíván a hazának segedelmére lenni. — Nógrád statáriumut is kér.

Népünk a muszkától kezd felni. Bizonyosan hallott már valamit az ilir mozgalmakról. Hanem azzal vigasztalja magát, hogy ennelelőtte 30 esztendővel sem bántotta, most sem fogja bántani. „Bizony ellene nem szegülünk csak hagyja meg mindenünket”, mondja magát nyugtatva. Egyébiránt azok, kik a nép élén állnak, és még erőlkösi befolyással reá bírnak, t. i. a papok nem mulasztják el a népet mind arról fölvilágosítani, mit megnyugtatósára, a csend és rend fontartására s a haza boldogságára szükségesnek látnak. És ezt azok teszik kiket a Reform malitiosus ostobasággal népámitáknak és olyanoknak gyaláz, mintha a népet szántszándékkal roszaságban akarják megtartani. Ha az oláh vagy lutheránus papokat érik Reform uraimék, mert ezek közül néhányról csakugyan már bebizonyult, hogy a népet politikailag lázítva ámitják, mondják meg világosan: de katolikus papjainkat ne rágalmazzák. E jelen pillanatokban a hazának szüksége van még a leggyengébb vállra is, hogy a honépületet támogassa és az összeomlástól fontartsa; és önk mégis vad gyűlölettel azokat kisérik, kik a nép irányában a hazának legerősebb oszlopai. Van-e ezen gyalázatos rágalmazási viszketegben csak egykis politika? sőt nem árul-e az el legnagyobb politikai éretlenséget, mellyel fogva önk Reform uraimék szabadsajtó mellett nemcsak egy politikai lap szerkesztésére nem termettek, hanem még egy ábcéle készítésére sem? Önk imádot mestere az egyházi rend szilárditását mondá az alig mult országgyűlésen szükségesnek, és önk okosabbak akarván lenni mesteröknél, egyre handabandáznak az egyház szolgálói, vallásos szertartásai és minden ellen, mi a népben a kegyeletnek, és ezzel a csend és rend szeretetének, a törvény tisztelétének istápjá. Ez az igazi pogányszív, sőt még annál is rozabb; mert a pogány is szereti hazáját, Reform uraimék pedig azt sem szeretik, vagy pedig olly esztelenek, hogy nem tudják, mikint kelljen azt szeretni. Vagy mit akarnak önk azzal, midőn „politikai látomások”ban a nép apostolairól azaz a papokról szólván mondják: „a föld fogja véreket inni, véreket, mely feketén és bünösen folyt ereikben?” Tehát már mint a vérszomjas vadigris vér után lélekenek? Vagy az elpusztult Hetilap módja szerint orozva akarják-e papjainkat meggyilkolni? Vagy véreket után, ha találatnának olly gonoszok, szomjat gerjeszteni? Vagy az istenért mit akarnak? Vigyázzanak; most az ártatlanul ontott vér bosszúért szokott kiáltani. Ez azután hazaszeretet!!

Nógrádban már történnék titkos követválasztási mozgalmak. Egy jelenleg magas hivatalban álló ur egy bizonyos községnek már 5000 ftot ígért, ha őt megválasztja. De ugy látszik, mintha az ígéretnak nem hinnének. Mások is készülnek költeni. Bizony kinek sok pénze van, elég tágas tér nyílik előtte a költésre, 28,000 embernek sok kell. Jobb volna inkább azt a haza oltárára letenni, most leginkább, midőn a haza veszélyben van.

Még a tisztválasztások előtt a ministeriumnak bizodalom szavaztatott. Valóban sajnos, hogy épen ezen fontos, veszes pillanatokban némely lázongó fők a ministeriumot gyanusítani, rágalmazni nem tartják igazi hazai bűnek. Hogy ezek elnémuljanak, szólalt föl e megye is. A bizodalomát egy küldöttség fogja a ministeriumnak személyesen kijelenteni, egy küldöttség, mellynek sorába a földmivelő néposztályból is vétettek föl néhányan.

S z a b o l c s b ó l. Ministeri sebes futár által tudósítottat a megyei bizottság Bécsnek mozgalmairól, s a fejedelmi ház tavezásáról; komolyan, mint a hogy a pillanat fontossága igényelte, határozottuk: lehető legnagyobb segedelmet s rögtön adni a honnak a kitérendő veszély elhárítására. Minden hold földre két ezüst garas vetetett ki; azonkívül minden megyei lakos föl hívatik, ajánlani a mit tud: aranyat, ezüstöt, gabonát, zabot, vészant... Sokan hiszik, hogy ezen kivetés után: 60 ezer ezüst ft fog bejönni. Vidékünk csendes; sehol még kitérés nem történt, itt ott aggodalmak vannak, s főleg a nyírségen Kisvárdra s Pécs körül. A katonaság olly betű szerint engedelmeskedik ama rendelkeznek, hogy a magy. ministeriumtól várjanak ezentul mindig parancsokat, miszerint az alispáni felszólításra vonakodik menni bár hová, mivel ministeri parancs még nem érkezett. Pedig a veszély a pillanat műve; és ha akkor mennek, ha Budáról jő a rendelkezés, a baj színhelyére: ugy csak porát fogják látni a zavarának, de azt elnem oszlatják. — A toborzás folyik; a megyei bizottság lelkesen áll, a trón védelme mellett megyei népünk gyémánt hűségével. A magyar vérzománca illyenkor tűnik ki.

N y i r e g y h á z a. május 25-kén. A legnagyobb rend-s csendességgel végezte e huszezer lakosságú város, törvényrendelte tisztujtását. Semmi láрма, semmi részeg fő, olly néma csendességgel: hogy szinte a megyei

restauratio alis lármat megszokott fülünk, alig merte binni, hogy itt tisztujtás van. A választók száma 645. Polgármester lett: Hatzel Márton; főbíró: Galánffy János; albiró: Palitz Mihály; kapitány: Sulán János; főjegyző: Majerszky Lajos; első aljegyző: Bentzur János; másod aljegyző: Kralovánszky Móricz; szenátorok: Kralovánszky András, Tretyánszky Soma, Bodnár Antal, Domján Soma, Sztruhár Károly, Szénfy Gusztáv; számvévo: Sulán Ádám; árvák gondnoka: Soltész József; főorvos: Meskó Pál; alorvos: Takátsi Alajos; képviselők most választatnak, számra 102 lesznek. Mint példátlan dolgot itt említetlenül nem hagyhatjuk, hogy a helybeli evangélikus papot: Farbaki Dánielt; római katolikust: Perger Jánost; reformatust: Kováts Jánost; képviselőül megválasztották a többiek között; a mi városunk józan érett szellemét, s keresztényi türelmét, és a felekezett közötti barátság-s testvériséget fennen hirdeti. Tanuljanak népünk a többi városok és megyék.

Hír-fűzér.

— Az Agr. Z. legújabb, máj. 27. ezeket írja: A báró Hrabovszkyhoz intézett nádori iratban áll, hogy Jelacsciban Budára hivatván nemcsak meg nem jelent, de a magyarországi viszonyokat az új törvények által megváltoztattaknak is kinyilatkozattá; továbbá, hogy a bán főispánok kinevezésével stb. a monarcha hatalmát magához ragadta; minélfogva Hrabovszkynek meghagyatik: a bán által tett kinevezéseket törvényelleneseknek nyilatkoztatni és a törvényesen választott vagy kinevezett tisztviselőket hivatalaikba visszahelyezni. Valóban csodálkozunk — ugymond a lap — hogyan bátorokodnak István főherceg ő fensége elé illy valótlanosságokat terjeszteni a tudósítók; ép azért, mivel ő fens., s maga ő felseje sincsenek a horvát viszonyokról hitelesen értesítve, hoztatnak olly rendszabályok, melyek királyunk szelidségével meg nem egyeztethetők. És innen erednek nádor ő fens. intézkedései a fejedelemnek egész lélekkel hódoló bánunk ellen, ki a tartományok szakadására soha nem gondolt, de a monarcha által reá bizott királyságok kormányzását, mint ezek hű öre, senki által abszorbáltatni nem enged; azonban soha sem Ausztria sem Magyarország abszorbeálására nem gondolt; és ki a rendelkezése alatt álló hatalommal maga képes megmenteni a monarchiát, ha ezt veszély fenyegetné; és ki egyetlen főispánt sem nevezett. Olly tudósítók és tanácsadók, kik ő fenségét illy ál-értesítésekkel compromittálják, csakugyan nem képesek a viszályokat kiegyenlíteni, hanem az ország ügyeit még inkább bebonyolítani; és ő fensége mellől el kellene távolíttatniok.

Egyébiránt egész bizonyossággal állíthatjuk, miszerint, mióta bánunk ő excellja mint illyen működik, a legkisebb lépést nem tevő, miről ő felségének közvetlenül, vagy Ferencz Károly főherceg ő fenségének, kihez e részben utasítva volt, jelentést nem adott volna, és eddig egy lépést sem roszaltatott; minélfogva minden tette mint helyes és igazolt jelenik meg. (Kezd már a fátyol lelebbenni.)

— A P. H. máj. 29. írja, hogy a Zanini olasz ezred helyébe jött ilir katonaság Pesten a kaszányában, mint mondják, gúnydalokat énekel a magyarok ellen és Jelacscics nevét isteníti; az ilir párt emissariusi hasonlót tesznek az „arany kéz” vendéglőben; más helyütt pedig az említett katonaság borral vendégetetik, s minap a magyarokra szórt szitkai miatt néhány vendég felszólalván, majdnem tetteles kitérésre került a dolog; a pestiek azonban nem üldözik őket.

— Egy honleány arany nyaklánczát és fülbevalóit, mikkel bírt, a haza oltárára tevő le; egy hazafi pedig 12 lovas önkényes kiállítását vállala magára; Pestmegye 400,000 p. ftot vetett ki a nemességre, direct adó fejében előlegezve fizetendő; ezenkívül Czegled 12, Kecskemét 10 ezer p. ftot; gr. Széchenyi, Sophia főhígnő udvarmesterének fia, az önkényes seregbe állott; sat. (P. Z.)

— Jun. 1. tartatott az első löverseny a pesti gyepen. — A P. Z. szerint Kormöczről hónaponta 20,000 db arany szállítatik Budapestre; a magyar pénzverő-gép már elkészült s használtatik.

— Egerben egy Pestről oda vetődött izgató rá akará birni az ifjúságot, hogy kiáltsa ki a köztársaságot s elfogatott. (Ung.)

— Nándorfejevárt is beszélnek az ilirek szerb segítségről; az egész vidéken pópák vannak a mozgalom élén, sőt a hatóságok sem látszanak ettől idegenkedni. Az új rendszerről itt még alig tudnak valamit; a német lakosság nehezen várja azt, sőt a határőrség örülni fog, ha általa terhes communismusától megszabadul, mindenekelőtt azonban fel kell világosíttatnia.

— Bakony vidékén is, mint a Hazánk írja, zavarogni akarnak a tótok; a suriak az ottani derék kath. esperes ellen méltatlankodtak, ablakait beverték, miért nem prédikál nekik tótlu, a templom zászlóit szétszaggatták. A nemzetőrség e vidéken szép számmal van s lelkes, de nincs fegyvere, mire, hogy a tótokat féken tarthassa, annál nagyobb szüksége van, mert itt 9 mfdnyi területen rendes katonaság nincs.

— Kikindán legközelebb ismét egy kaputos végeztetett ki, a volt vranyovai jegyző. Ő-Becsén a fenytő törvényszék a gonosztevők közül már 60at elítelt; négyre a rögtönítelő bíróság mondta ki ítéletét. A sok lázító hírek között, melyek e tájokra érkeznek, egy levél jött az óhitű ő-becsiekhez a „karloviczi szerb nemzeti választ-

mánytól" hivatalos alakban; tudtul adatik a Rajaicsis, Supplikác megválasztása sat. s meghívának a Bécsbe menendő küldöttséghez csatlakozni. Csernovics k. biztos Bácsme gyét felszólítja, hogy a szerb nemz. gyűlésről haza jötteket éber figyelemmel kísértesse. Egy a zendülésben főszerepet vívó s jelenleg fogva ülő ó-hitű lelkész nevére címzett belgrádi szerb újság, mint a magyarországi szerb-eket nyíltan lázító legveszedelmesebb lap országiszterei eltiltása iránt a ministerium megkeresett.

— Zimonyban a főrhelyen egy őrt álló magyar katonát az ilrekek tetteleg megtámadták, sőt a segítségére siető káplárt is; minélfogva a Don Miguel magy. katonaság ez őrhelyen ilir csajkásokkal váltott fel. A szerb gyűlés küldöttei, kik itt garázdálkodtak, Belgrádba voltak kiküldve, azon határozat mellett, hogy Magyarország-tól elszakadva, ha Jelacsis a mozgalom elére nem állana is, nélküle is megalapítják a déli tót birodalmat, királyt választanak és az ausztr. császár védeke alá helyezendik.

— Fiumét a legbékésb szellem lengi át s ugy látszik, Buccarinak sincs kedve a déli birodalomhoz csatlakozni. Károlyvárról 8 ágyú szállították a Dráva felé. A magy. ministerium egy futárát, kiről már emlékezünk, a károlyvári nemzetőrség letartóztatta s Zágrádba kísérte. A zengiek legbuzgóbb hívei a bannak; a magyarok elleni gyűlölséget észlezté a pénzügyminister egy ide vonatkozó rendelete; a zengiek ezentúl semmi pénzt nem akarnak engedni Fiuméba szállíttatni. Cortuna községből a horv. keresztet háborura összeíró küldöttséget a lakosság elkergette.

— Az Agr. Z. szerint a zágrábi máj. 23. folytatólag tartott közgyűlésen Pozsegamegye levele következtében, mely azt kívánja, hogy a magyarhoni szlávokról, kik nemzetiségükhez ragaszkodás miatt fogva vannak, gondoskodjék a horv. nemzet, e kérdés megoldása a tartományi gyűlésre halasztott. Volt sok szó, ki minden a kapcsolt részekben lakó magyart befogatni akart; de mások nem látták rendén a jus talionist alkalmazni az ártatlan magyarok ellen, miután szerintök Magyarországon nem az egész nemzet, csak egy önző töredék az, mely előbb ő felségét, most a nádort tyrannizálja (?). A szónokok áttérve a két ország közti nyelv- és nemzeti-egysítségükre, alig remélik, hogy békés kiegyenlítés segítsen, mert sem az elhatározott ilrekek, sem a kevély magyarok nem fognak egymás országgyűlésére e részben közbenjárókat küldeni. Mire a lap szerkesztő megjegyzi, hogy nem a magyaroktól félelemből, hanem vérontás kiküldése és a jó egyetértés helyreállítása tekintetéből jó lenne, ha a legközelebbi tart. gyűlésen javaslat dolgoztatnék ki, mely a jövő jul. 2. megnyilando magyar országgyűlés elébe terjesztetvén, biztosítatnának itt a kapcsolatos részek kívánatai; a horvátok soha el nem akartak szakadni a magyaroktól, most is legkevesbé gondolnak szakadásra, inkább kívánják megőrizni a sok századon, jó és balszerencse közt fenállott testvéri viszonyt. (Mi is, csak méltányosak legyenek a kívánatok.)

— Megjelent s kapható Pozsonyban Wigand Károly Frigyes könyvkereskedésében és minden hiteles könyvkereskedésben: A ministeri hivatalosztályok hatásköre. A különféle ministeriumoktól kiadott rendeletek után kiadta Sillye Gábor ügyvéd. Ára 10 kr pp.

AUSZTRIA.

Bécs, máj. 30kán. A ministerium programot bocsátott ki, melyben elősorolja azon elveket, mik hivatala folytatásában állandón vezérelték: az april 25kei alkotmány által adott minden szabadságokhoz ragaszkodnak; a későbbi engedélyektől sem tagadják meg elismerésüket; minden anarchiának s reakciónak egyiránt bátran ellene küzdenek; egyedül az országgyűlést ismerik el hivatta s fólhatalmazva organikus törvényeket és rendeleteket életbe léptetni; köteleességeknek ismerik a monarchia egyes részei közt az egyetértés kötelekét fontartni; a státus bevételeiben s kiadásokban rendet, a státus kötelezettségei teljesítésében a bizalmat, a vagyonatlan osztályok keresetében a biztosságot megalapítani; végre mindent elkövetni, hogy a császár visszatérte siettesek.

A női-küldöttség, mely Insbruckba ment ő felségéhez, már visszatért, s első poitikai föllépésöknek épen nem volt fényes sikere. A császár elvette kérelmeket a nélkül, hogy egy szót is válaszolt volna. A császárné, Sophia főhercegnő s János főherceg kinyilatkoztatták, hogy a császár előbb vissza nem tér, míg a rend teljesen helyre nem áll, s az egyetem be nem záratik.

NÉMETORSZÁG.

Frankfurt, máj. 25én. A mai gyűlés legérdekesebb tárgya volt a magyar küldöttség érkezésének hírüladása. Az elnök Pázmándi és Szalai uraknak István főherceg s a magyar ministerium által kiadott megbízólevelet felolvasta, melyben fölhatalmaztatnak, „hogy a Magyar- s Németország közt politikai s kereskedési tekintetben létező viszonyoknak mind két ország kölcsönös függetlensége, szabadsága s anyagi jóléte érdekében fenntartására s erősítésére ügyeljenek.“ E közlést az elnöknek általános örömkialtás fogadta. Az elnök jelentette egyszersmind, hogy a magyar követeket meghívta az ülésre, s követi belépti jegyeket adott nekik. Egy tag indítványozta, hogy a gyűlés tagjai közt adjanak nekik széklet; de ez más esetekre lehető következtetések miatt nem fogadtatott el.

Frankfurt, máj. 27. A n. gyűlés tegnapi ülésében bizottmány nevezetett ki a német tengerészet ügyében. A mainzi ügyben hosszas viták után a gyűlés kimondta,

hogy az illető kormányra hagyja, megtenni mind azt, mit kötelessége kíván.

Frankfurt. A német parlament 24iki ülésében elhatározta, hogy 30 tagból álló választmányt küldki az alkotmányi kérdések, egy másikat pedig a munka-, ipar- s kereskedési viszonyok megvizsgálására. A mainzi események megvizsgálására bizottmányt küldetett. — A Frankfurtban levő ausztriai követek petitiót küldtek a császárhoz, hogy mielőbb térjen vissza a fővárosba; e kérelemlelvélben a mostani ministerpolitika szükségé elismerték ugyan, de az is nyíltan kimondatik, hogy ő felségének csak egy camarilla javallhatta az elutazást, mint szükségest.

Berlin. A porosz kormány az alkotó gyűlés elébe alkotmánytervet terjesztett elő, melyben a ministerek felelőssége kimondatik. Vád alá a második kamara által tételnek, de az első kamara hoz felettök ítéletet. Az első kamara áll a királyi hercegekből, legfeljebb 60 a király által választott és 180 választott tagokból, kik ugyanazok által választott tagjainak a 40ik évet meg kellett haladni, 2500 tallér tiszta jövedelemmel kell birni vagy 300 tallér direct adót fizetni. Az elsőkamara tagjai 8 évre választatnak. A választások minden negyedik évben félére nézve megújítanak. A második kamara tagjává lehet mindenki, ki 30ik évet meghaladta. Négy évre választatik. A kamarák minden évben megnyílnak. Indítványzási joggal mind a király, mind a kamarák birnak. A király egyik vagy mindkét kamarát szétoszlathatja, de a választóknak 30, a kamaráknak 60 nap alatt ismét össze kell jönnök. A kamarák elnökeiket magok választják. Mind-egyiknek tagjai az összes nép képviselői. Üléseik nyilvánosak.

Schleswig-Holsteinban a dánok kiűzetése óta semmi nevezetes nem történt. A dán hajóhad zárva tartja a kikötőket, s többször bombázta a tengerparti városokat. A svédok június 4kén szándékoznak hajóra ülni, s Dánia segítségére menni.

OLASZORSZÁG.

Nápoly. A G. Messinger levelezője ekint ír az itteni véres jelenetekről: A követek 14kén összegyűltek, hogy azon esküförmára felett tanácskozzanak, melyet a királynak s a kamarák tagjainak másnap a sz. Lőrincz templomban le kellett volna tenni. A követek elhatározták, „hogy hűséget esküsznek a királynak, és a január 29kei alkotmánynak, nem zárván ki az esküből azon változásokat, melyeket a kamara jónak találand tenni.“ Ferdinand azt kívánta, hogy az eskü minden hozzáadás nélkül tészesen le. Több küldöttségek sikeretlenül próbálták engedésre birni. A király czélzatai nyilvánosak voltak. A gyalázatos Delcarretto bűnségével jelen volt a királyi palotában, s már néhány nappal azelőtt készítette a lazzaronikat a véres reakcióna, mely Európa harmadik városát pusztulásra juttatta. A követek és a nemzetőség ellenállásra gondoltak, s nápolyi legelőször látott torlaszokat emelkendi. A szabadelvű part ezen határozottsága felelembe ejtette a királyt s 11 órakor kihirdette, hogy kész engedélyeket adni, a katonák el fognak vonulni, de viszont a nemzetőség távolítsa el a torlaszokat. Azonban a király jelleme nagyon is ismeretes s a les nagyon világos volt. A nemzetörök azt felelték, hogy a torlaszok el nem takarítottak, míg a király írott rendeletét ki nem adja. Így álltak a dolgok, midőn egy nemzetör a torlaszról leesvén, puskája elsült. A torlasz meggett álló nemzetörök ezt a helvét katonák megtámadásának vélvén, tüzet adtak, amazok viszonzózták s többé a harezot megdönteni nem lehetett. A vizszoló nemzetőség alig állott 2000 emberből, mert összes száma 10,000; ebből 2000 nemes és 6000 hivatalnok, kik nem vettek részt a küzdelemben. A házaknak, hová a futó nemzetörök menekültek, ajtai betörtettek és sok helyt ágyúval lövették be. Nők, öregek, gyermekek meggyilkoltattak, s holttesteik az ablakokon kihányattak. A lazzaronik mindent mit a házakban találtak, elvitték, sőt még a torlaszokat is elrabolták. — 17kén jelent meg a királyi rendelet, melyben a kamarát szétoszlatja. Egy része a követeknek a hajókon fogva van. Hír szerint Parisba küldöttség fog menni, a francia köztársaság segélyét kikérendő.

Livornóban a nép a nápolyi követségi lakról a címlet letépte, s a király gipsz képevel együtt megégette.

FRANCIORSZÁG.

Paris, máj 25kén. A nemzeti gyűlés mai ülése igen rövid ideig tartott. Legfontosabb tárgy volt Lajos Fülöp gyermekeinek a számtüzési törvény elleni óvása. Joinville és Aumale hercegek óvása következő: „Elnök ur! A hírlapok egy törvényjavaslatot közlenek, mely előtünk Frankhon kapuit bezárja; azon érzelmek, melyeket e törvény bennünk felkelt, kényszerítnek kilépni azon hazafiúi visszavonultságból, melyet önmagunk szabtnak magunknak. Okunk volt hinni, hogy midőn Algirt a hazafiságunkhoz intézett első felhívásra elhagyók, világos bizonyoságot adtuk szilárd szándokunknak, nem törekedni e haza megosztására. Hízelegtünk magunknak azon reménnyel, hogy Frankhon nem fog bennünket visszatartítani, kik híven és igaz lélekkel szolgáltunk tengerészi s katonai hivatalunkban. Ama törvényjavaslat mutatja, hogy máskint ítélték rólunk. Minden személyes nagyvágástól menten, óvatst teszünk a haza képviselői előtt e rendszabály ellen, mitől előbbi éltünk s eredményeink biztosíthatnak volna bennünket.“ Nemours herceg óvása hasontartalmú. Dornès a L. Fülöp számtüzéséről szóló törvényjavaslatra nézve kinyilatkoztatta a bizottmány ne-

vében, hogy elfogadását mint tisztán politikai törvényét, s közbátorsági rendszabályét ajánlja a gyűlésnek. A kalandkereső ábrándozóktól minden alkalmat el kell venni, mi vállalatokra bátorítaná őket, melyek ugyan a nemzet akaratán megtörnének, de az annyira szükséges nyugalmat fölzavarnák. A gyűlés a tárgyalást 26ikára tűzte ki. — A nemz. gyűlés határozata az olasz és lengyel ügyekre nézve ekint hangzik: „A nemzeti gyűlés fölhívja a kormányt, hogy továbbra is a következő szavakban összefoglalt egyhangú kívánatait tekintse működése sinórmértékül: testvéri szövetség Németországgal, a független és szabad Lengyelország viszszaállítása, Olaszország megszabadítása.“

A külügyi bizottmány elnökül Drouin de Lhuys-t, jegyzőül Bonaparte Napoleont és Lafayette Edmondot választotta.

Az „Assemblée nationale“ kiszámítja, hogy L.-Rollin mint belügyminister 10 hét alatt 1,232,000 frankot költött el „titkos költségek“ rovata alatt, a nélkül, hogy hova fordításáról számolt volna. Igen valószínű, hogy e nagy összegből a külföldi emissariusoknak is jutott. Valóban szegény a francia nemzetre, hogy midőn külső belügyi folytatásában egyforma nyilvánoságot hirdetett, az iszonyú pénzcrisis közepette, mely naponként bukással fenyegeti, milliókat költhetnek ministerei minden számadás nélkül.

SPANYOLORSZÁG.

A spanyol hivatalos lap Espána máj. 18ról közli, „hogy a kormány azon egyedüli rendszabályhoz nyult, mely a maga s azon nagylelkű nemzet méltóságához illik, melyet képvisel: az angol követnek útlevelei tegnap Sotomayor herceg által elküldettek, s egyszersmind figyelmeztetett, hogy 48 óra alatt eltávozzék.“ — Sevillában véres lázadás tört ki, de a katonaság által elnyomott. Ezt is az angol pénz munkájának tartják.

A „Chronicle“ ekint ír ezen ország mostani szerencsétlen állapotjáról: „Spanyolországban a szabadság üres hang, lénytelen árnykép. Többé semmi személy- s vagyonszámbátorság nincs; az üldözött sajtó nem meri szavát emelni a visszaélések ellen. Négy hónap óta a Krisztina szoldjában állókon kívül minden lapok hallgatnak. A progressisták most kinyilatkoztatták, hogy ha Monzemolin az országba lép, teljes erejükkel pártolják; ugyanazok kik Don Carlos ellen harcoltak, készek fiáért fegyvert ragadni, ha a mostani zsarnoki s romlott kormány ellen kitűzi zászlaját. Martiusban éji lázadás tört ki Madridban. A fő indítókat nem lehetett kinyomozni, de a gyanú a progressistákat terhelte. E gyanú elengedő alap volt a büntetésre; a legtekintélyesebb emberek minden vizsgálat, törvényes eljárás, vagy a gyanú okainak tudatása nélkül, elfogattak, és száműzetve egy távoli egészségteleen gyarmatba hurczoltattak. Hat hónap előtt, egy közönségesen elismert honzeretett férfiú, öt évi nem érdemlett száműzetés után, hízelt levéllel hivatott vissza a mostani Spanyol kormány által. Czimei visszadattak és senátorrá nevezetett ki. E férfiú a nélkül, hogy legkissebb okot adott volna gyanúra, most, mint bujdosó, egy paraszt kunyhóban talált ellenségei gonoszága ellen mendéket. E férfiú, Spanyolország egykori regense, Espartero, hehek olta nyomoztatik Krisztina bérlettjei által. Azon ember, ki többet tett Isabella trónja biztosítására, mint bárki más, a börtönt csak titkos rejtek által kerülhette el. Ezek Spanyolországban a szabadság gyümölcsei.“

ANGLIA.

London, máj. 24kén. Az alsóház tegnapi ülésében, Hume akarta parlamenti-reform billjét előterjeszteni, de Bentinck lord egy több órai hosszú beszédet tartott a közlebbi években bevitt nyerselyem s gyapot mennyiségéről s áráról, annak kinyomozására, hogy a vámleszállításnak s az ezáltal kimondott szabad kereskedési elvnek nem lett meg várt hatása. Midőn beszédét végezte már közel volt éjfélhez, s a száronyem meguntkozott tagok csapatostul hagyták el a teremtet, úgy, hogy Hume indítványa máskorra halasztását kérte. O'Connor sürgette, hogy adja elő tüstint. Ez által Hume kissé sértve válaszolta, hogy neki ne tanácsoljon, tud ő magáért szólni. E szavak a reformpárt s a chartisták közt csak kevés napok előtt alakult szövetséget megsemmisítették. O'Connor: Önnek igaza van, hogy tud magáért szólni; szólnjon ezentúl is magáért, de ne merjen a népért szólni. En javasoltam a népnek, hogy a középosztályhoz csatlakozzék. S most e kérdést el akarják halasztatni ismét. Cobden védte Hume-t s O'Connor ellen keményen kielt: „Az érdemes követ több kárt tett a dolgozó osztálynak, mint minden statuférfiak e hazában. En vele s myrmidonjaival sohasem fogóztam; mindig úgy tekintettem, mint egy kis jelentéktelen s gyenge pártvezért. Soha nem azonosítottam a dolgozó osztályok tömegével.“ O'Connor e megsemmisítő beszédre semmit sem mert válaszolni, közönségesen tudva levén, hogy a nép chartáját épen nem önzéstelen célokból pártolja. Russell lord azon meggyőződését jelentette ki, hogy a dolgozó osztály nem sokat törődik akár a chartával, akár Hume nagy reform-tervével, tudván azt, hogy igazi érdeke a reform fokontint haladásában s a haza nyugalmában áll. (Élénk helyeslés.) Ezzel az ülés eloszlott.

Nyílt tér mindenkinek.

Még valami a coelibatuseről.

A nőtlenség a kath. egyházbelleknél nem dogma, csak fegyelmi dolog, de tagadhatlanul a fegyelmi dolgoknak egyik legfontosbika. És ezért valóban méltánytalanság az eziránti fölszólasokat, és illetőleg az annak eltörlése

iránt, az alrendű papság nem épen megvetendő egyik részéről fölmerült kívánatokat olyanokká bélyegezni, melyek a jelenkor egyszerű reformjai között csekély, vagy épen semmi figyelmet sem érdemelének. Nem is „zavarban halászás” ez, mint Kopecz Vidor ur, a B. P. Híradó egyik számában jónak véli állítani; mert — csak mondjuk ki egyenesen — míg eddig az egyházi egyének, a keblökben meggyőződésé érett eszmét, vagy ki nem merték mondani, K. V. ur jól fogja tudni, miért? vagy ha egyik, másik, elég lelki erővel bírt is ezt tenni, de szava a pusztában kiáltónak szava volt, s a vakmerő maga eredményül nem a legkellemesebb helyzetben lelő magát: most már hál istennek, a vélemény- és szólásszabadság korában élünk, s szabad sajtónk van, melynek áldásait, minden becsületes ember, ki azzal vissza nem él, háborítlanul élvezheti. S így magyarázom én meg magamnak, a nőtlenység eltörlése iránti sűrű petíciókat, s nyilatkozatokat, egyetértve Szabad Ferencz ural (l. a B. P. Híradó 833. sz.) abban, miszerint különbség teendő valamely egyházi fegyelem eltörlésének jogszerű úton nyilvánított kívánata, és ugyanazon fegyelemnek jogtalanul, önhatalmú, tetteles eltörlése között. Ez utóbbi eset valóban zavarban halászás volna.

Ezek következtében részéről is azon véleményben vagyok, miszerint Sárkány M. bakonybeéli apát urnak, az országgyűlésen tett azon nyilatkozata, hogy az egyház megfogja tudni büntetni azon egyéneket, kik a coelibatus eltörlését kívánják, ha majd ötöt odúkból ki s világosságra lépnek, s kik — mint a t. apát ur magát kifejezé — szeretik élvezni az egyház javadalmait, de fegyelmi terheit hordozni nem; e nyilatkozat, mondom, és helytelen fenyegetés, legkíméletesebben szólva, visszautasítandó azon megjegyzéssel: mit a t. apát urnak figyelmébe ajánlok, miszerint, ha az alrendű papság az egyház javadalmában — melyek egyébkint néhol igen is vékonyak — részesül, ezekért becsületesen meg is szolgál. Valóban a magyar-

honi alrendű papságnak, sinecurái nincsenek. Így tehát egyházi javadalmak és nőtlen! e kettő nincs ellenére egymásnak, e kettő megállhat egymás mellett, és mikint a görög egyház példája mutatja, valóban meg is áll.

Mi már magát a dolog érdemét illeti, én nyíltan ki mondom, hogy a kath. egyház tekintélye, s az egyházi egyének irányában fönállni kellő tisztelet az, mely a papi nőtlenység eltörlését igényli. Nem átkozom ugyan én VII. Gergely pápát, mint némelyek; nem vonom kétségbe a tridentini zsinat e részbeni jó szándokát. Mind az említett pápa, mind a tridentini zsinat üdvös célból indulhattak ki, s talán ama korban a megszorítás nem is volt czélszerűtlen. De a mostani idők egészen mások! Hogy mások-e? úgy hiszem e fölött tán nem szükség sokat vitáznom. S ezért az egyház valamint a körülményekhez képest más fegyelmi dolgokat, egy nőtlen ségi fegyelmet is megszüntetheti; a papok hazaságát egyébkint is sem isteni, sem természeti törvények nem tiltván, mikint ezt mindnyájan tudjuk.

Igen! még egyszer mondom, a kath. egyház tekintélye, s magoknak az egyházi egyéneknek morális érdeke igényli a nőtlen ség eltörlését. Mert nézzünk szét uraim! mit kell tapasztalunk, és pedig szomorúan tapasztalunk? Nemde azon egyházi egyének is, kik különben egy részt az egyház szigorú parancsainak, más részt ön lélekismere tők sugallatának eleget akarván tenni, hibátlan s szeplőtelen életet élni, s hiveiktől minden botrányt eltávoloztatni igyekeznek: nemde ezek is ritkán mentek a mindig gyanakodni tudó világ rágalmazó nyelvével, beszenyező itéletétől? Nemde eképp ritkán bírja bármelyik pap is hiveinek bizalmát morális tekintetben? Nemde egyházi tanításainak, intéseinek annál kevésbé sikere van? És ha ez így van, amint legnagyobb részt bizonyosan így van! mit mondjunk akkor, a nőtlen papság egy másik — hinni szer tjük — legkisebb részéről? De e tárgy kényes, ne fűz zük tovább. Csak annyit még: töröljétek el a nőtlen séget,

s keblem legmélyebb meggyőződése szerint, papjaink s általok egyházunk több tekintélyt, több őszinte tiszte letet vívandnak ki magoknak a világ előtt! Higyjétek el, nem tisztátalan, önző érdekekből szólalunk föl, nemis személyekről, nem a most létező papságról van szó; le tünnek ezek is mind, mint mások a nagy színhelyről, mit világnak nevezünk; hanem elv az, mit vedünk, elv mely nek kifolyása századokra szól, s melynek testesülése üd vőt áraszthat az egyházra és egyes szolgálóira.

Azonban természetesen a kath. papság többsége te kintetbe veendő e részben. A hírlapokbani fől szólalások még mindig csak egyesek, s ezeken el nem igazodhatni. A megyés püspökök dolga volna szerintem, ha már általá nos zsinat tartáshoz egyhamar kevés reményünk van, papjaikat vagy megyei zsinatokba gyűjteni össze, vagy ugynevezett kerületi gyűlések tartását rendelni, mi által legjobban kivetheték az uralkodó hangulatot, és az alren dű papságnak a papi nőtlen ség el- vagy el nem törlése iránti véleményét. Hír szerint — melynek ugyan valódi ságaról nem kezeskedem — a munkácsi megyés püspök ur e részben igen jó példával ment előre. Bár csak minél több utánzóra akadna! Ez az én szerény véleményem.

N. M.

Legujabb. Prágában ideiglenes kormány alakult. Elnöke g. Thun Leo, tagjai: Palacky, g. Nostitz, Borrosch, Rieger Strobach. Már küldöttség ment ő felségé- hez megerősítést kérni.

Itt azt beszélük, hogy nádor ő fensége tegnapelőtt Innsprukból Bécsbe érkezvén, legelőbb is a bánnal talál- kozott s őt kérdőre vonta; de ez ő felségére háritván a felelősséget azokért, a miket tett, rögtön magához vette s visszautazott vele Innsprukba, hogy a dolgot végkép el- igazítsák maga, királyunk ő felsége előtt.

Felelős szerkesztő — Vida Károly.

H i r d e t é s e k.

Megjelentek
1847, ÉVI
ORSZÁGGYÜLÉSI
Törvény-Czikkék.

Nyomatott ministerelnöki rendeletnél fogva a k. királyi megerősítést nyert eredeti kézirat után.

Ára 48 kr. pengőben.

Szükségesnek tartjuk megjegyezni: hogy nekünk ministerelnöki rendelet- nél fogva az ez országgyűlésen hozott törvenczikkéknek az eredeti kézirat utáni kinyomatása megengedtetvén, minden általunk kiadott s hitelesített pél- dányok a czimlapon a fennebbi czimerképpel s alulírt firmánkkal ellátva vannak.

Az országgyűlési iratok kiadó hivatala.

Pozsony apr. 14. 1848.

Pesten Landerer s Heckenastnál

szabadsajtó utca.

Nyomatja Landerer és Heckenast.

(267) Fölhívás. (1, 2)

223. Megvétel végett kerestetik Pesthez kö- zel, nagy Fehér- vagy Tolnamegyei, mintegy 1200 hold egy tagban lévő birtok — melynek része jó karban lévő erdőből is állhat; elsőbbség adatik mindazon által annak, mely fundus instructussal van ellátva. — Az eladók szándékát bérmentes le- velekkel elfogadja ügyvéd Agárdy Mihály, Pesten Dorothea utcában 307. sz. a.

(266) Híradás. (1, 3)

222. A pesti kir. főzáloghivatal részéről ezen- nel közhírré tétetik: hogy nemcsak nagyobb, ha- nem kisebb értékű pő pénzbeni tőkék is 5 száz- tóli kamat iránt azonnal felvétetnek.

Wigand K.

pozsonyi könyvárusnál megjelent:

Esküdtszéki eljárás és sajtó- ügyi utasítás a törvény- hatósági elnökök számára.

Az igazság- és belügyi ministerek ál- tal kiadott rendeletek után kiadta

Sillye Gábor ügyvéd.

Heckenast Gusztáv pesti kiadó könyvárus- nál megjelent és

Wigand K., pozsonyi könyvárusnál kapható:

Nemzeti Iparunk.

Irta Erdélyi János; bővítve és jegyzetekkel kísértve

kiadta Fényes Elek.

8-rét. Pesten 1846. füzve 1 ft 20 kr. pengőben.

Heckenast Gusztáv pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:

ESTIKÉK.

Irta

Frankenburg Adolf.

8-rét. 2 kötet. Füzve 2 ft pengőben.

Magyar

ÉLETKÉPEK.

Nemzeti és eredeti novellák és beszélyek gyűteménye.

Szerkesztő

Frankenburg A.

2 erős kötet, 1152 lap, két aczélmetszett képpel, legnagyobb 8-rétben. Pesten 1843. Füzve 8 ft pp.

Leszállított ár 4 ft pp.